

A magyar kultúra várai idegenben

A nagy támolygás, kétségbeesett kapkodás, vértvesztő esztelen kísérletek és a végül is szükségszerűen bekövetkezett eldülés után, akkor, amikor a jövő perspektíváját áthatolhatatlan köd borította, voltak erős lelkek, akik esüggedetlenül foglalkoztak a nemzeti regeneráció és a magyar nemzeti reneszansz gondolatával. A történelmi tények önmagában rejlő törvényszerűsége folytán érezték, hogy nem érkezett el az idő, amikor magunknak is pontot kell tennünk nemzeti életünk tragikus szövege után, nem érkezett el az idő, amikor magunk is nem lehetünk mást, mint hang és jajveszékélés, sül meghalni. Lezárták a közelmúltat, mint nagy veszteségrovatot, világosságot derítettek először önmagukban s rászórták fényesóváikat a külső, lelket, nemzeti energiát megölni akaró ködre... Új tervekre volt szükség, s megvalósításukhoz új anyag és új módszerre kellett gondolni. A régi fegyverek megbizhatatlannak bizonyultak, foltosá-sukról, kijavításukról álmodni sem lehetett. Az új acélnak új tűzben kellett edződni, hogy könyörtelenül kemény és ruganyos legyen. Az új anyagnak nem lehet elég a pusztaszele és a régmúlt dicsősége, az új anyagot meg kell fűrésztelni a nyugati verseny nagy viharában, végig kell vezetni azokon a kemény utcákon, amelyeken erősecentű, modern küzdők törtettek az élet lehetőségei után. Így gondolkoztak azok a néhányak, akik nem hitték elveszettnek a magyarságot s akiknek megvolt a lelki erejük ahhoz, hogy új küzdelmes, de életképes jövőt mutassanak a nemzetnek.

„Néhány év alatt, egy új, több ezer főt számláló szellemi gárdát akarok magam körül látni”, mondotta Klebelsberg Kunó gróf, amikor megérlelődött benne a külföldi kultúr-intézetek gondolata. Olyant, amelyik megjárja a nyugat metropolisait, felszív magába mindent, amiről gondolja, hogy hazájának hasznára válhat és ezen a szerző, gyűjtő feladaton kívül még egy másik nagyon fontos missziót teljesít: megmutatja az idegen nagy kultúr-nemzeteknek, hogy mi a magyar. Mert, sajnos, erre végtelenül és elődázhatatlanul nagy szükség van. A közös politika mindenre gondolt, csak arra nem, hogy nekünk magyaroknak propagandát csináljon. Nekünk maradt ez a feladat, amely annyival nehezebb, mert nem pusztán arról van szó, hogy valami újjal, még nem látottal és nem hallottal szolgáljunk a hangadó nemzeteknek, hanem arról, hogy kellő taktikával és felkészültséggel eloszlassuk azt a tévhitet, amely — háborúelőtti „jó-akarattal” beállítás folytán — kulturális felkészültségünkről a nagyok, erősek, nyugatiak felfogásában gyökeret eresztett. Ez az a másik nagyon fontos szempont, amiért Klebelsberg gróf kiküldi a magyar ifjúságot: tanuljanak, szedjék le a külföldi virágok porát és eszméljenek rá Bécsben, Berlinben, Rómában, Párizsban nagy nemzeti és faji értékeinkre. E jegyben indul minden kollegista külföldi útjára s e jegyben leszünk új, erős, életképes, egységes magyar nemzet.

Bécs

Nem messze az előkelő Burgringtől, a Deutsches Volkstheater mellett húzódó kis park mögött terpszkedik egy gyönyörű palota, — Fischer von Erlach alkotása, — amelynek homlokzatát a bőkezű osztrák barokk építőművészet rajzolta vonaldu. Kedves, bensőséges környék, ahol az emberek ismerik egymást, ahol a Mechitaristák nyolc órai harango-

berg gróf a Collegium Hungaricumot helyezte el benne. Ugyancsak ebben az épületben kapott helyet a Történelmi Intézet.

Széles lépcsőkön, nagy kockákkal kirakott folyosókon — itt minden nagy, mindenben látszik, hogy az az idő, amelyben ezt a hatalmas épületet összehordták, nem kívánta a takarékosságot, — az igazgató irodájába jutunk.

Az ebédlő, freskómennyezettel

zása után este minden zaj elül. 1714 körül Trautson herceg számára készült a palota, amely Mária Terézia uralkodása alatt a magyar testőrség tulajdona lett. Közel kétszáz évig visszhangzott a széles folyosókon a daliás testőrtisztek lépteinek zaja, közel kétszáz évig lovagoltak ki a széles kapun a csillogó egyenruhájú testőrtisztek. Az összeomlás elmosta ezt is, mint annyi ezer mást. Az épület azonban megmaradt magyar tulajdonnak és az új idők szelleméhez alkalmazkodva, 1924-ben Klebels-

Lábán Antal dr., a Collegium direktora, a bécsi egyetem magyar tanszékének docense fogad. Finom, elegáns megjelenésű európai, vezetése mellett megkezdjük vándorutunkat a Collegiumban. Bátran nevezhetjük annak, mert a számtalan folyosón, fő-, mellék- és csigalépcsőn csak beavatott ismeri ki magát.

A második emelet kerézfolyosóján vakító fehérségen török meg a napsugár. Ez a betegosztály, amely üresen, hivatogóan áll, de amelyben, a collegiumi kimutatás szerint, csak

ritkán tartózkodnak kollegisták. Tovább a labirintusban. A harmadik emeleten csatazaj úti meg fülünk, palaestro, patinando, radoppio, vezényszavak, harsány kiáltások, kardcsörgés teszi puskaporossá a levegőt.

A felfedezett freskó

A vívóterembe lépünk. Linoleummal van borítva a padozata s keskeny, lőrészerű ablakon ömlik be a fény. Az az érzésünk, mintha valami régi vár modernizált fegyvertermében lennénk. Meredek esésű csigalépcsőn haladunk lefelé s az első emeleten a díszteremhez érünk. Hatalmas méretű díófaajtók, szellős, levegős

egy kultúrest, társadalmi összejövetel zajlik majd le a magyar-osztrák kultúrkapcsolat jegyében, ebben a komoly, nagyvonalú miliőben.

Mint a collegium főekességét, az ebédlőt tekintjük meg utoljára. Itt a gigantikus méreteken kívül a boltozatos mennyezeten pompázó freskó dominál: Marcantonio Chiarini, a Bolognából Bécsbe szerződötett kitűnő festő műve. A freskóról nemrég még semmit sem tudtak. Felfedezése elsősorban a Collegium igazgatójának, dr. Lábán Antal gondosságának köszönhető, aki 1926 nyarán, a teremben végzett tatarozási munkák kapcsán a mészrétegek alatt mutatkozó színtoltoktól figyelmessé tette,

parfums d'orsay

Paris, 17 Rue de la Paix

Le Dandy
D'Orsay

A Parfümök Királya

terem, melyben nem egy elegáns bál zajlott le egykor. A falakon az egykori gárdakapitányok képei, középen százkarú csillár, emeletnyi magas ablakok, minden a reprezentálásra teremtve. Ennek a teremnek nagy szerepe lesz még a mai magyar-osztrák kultúrkapcsolatok kiépítésénél. Nem egyszer gyűltek össze már itt a kollegisták, hogy egy-egy külföldi vezető embernek bemutassák őket, mint a mai Magyarország kitermelődését. S a jövőben nem

az ötszörös mészréteget lekaparjatta és ekkor felszínre kerültek a festmény első nyomai. A kultuszminisztérium az ügyet magáévé téve, elvállalta a felfedező munka finanszírozását. A munkát aztán Hans Viertelberger professzor ellenőrzése mellett Fritz Weininger festőművész restaurátor kitűnő sikerrel fejezte be.

Negyven férfi és tíz női kollegista

Ebben a nagyszabású milliőben él és dolgozik minden évben negyven férfi és tíz női kol-

STÜHMER bonbon-csokoládé a legkedveltebb márka.

A hozzáértő kifinomult ízlésű vásárlóközönség már évtizedek óta szeretetébe fogadta a készítményei kiválóságáról általánosságban előnyösen ismert régi, jó hírnevű STÜHMER-csokoládégyárat, mely a higiénia legmesszebbmenő követelményeinek megfelelően, a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

A STÜHMER-csokoládégyárat 1868-ban alapította néhai STÜHMER Frigyes s így a gyár egyike az ország legrégebbi szakmabeli alapításainak, melyben 300-400 munkás nyercs állandóan foglalkoztatást, míg az őszi időszakban a munkáslétszám 600 főnyire is emelkedik.

A cég a fővárosban s az ország nagyobb városaiban ezidőszereint több mint 50 fiókárudával és lerakattal rendelkezik, s Páris egyik legforgalmasabb helyén magyar tervező-művészek által előkelő ízléssel berendezett fióküzlettel is bír.

A STÜHMER-csokoládégyár nemcsak, hogy az ország egyik legrészletesebb üzeme, hanem mint állandóan modern szellemben fejlődő, biztos alapokon nyugvó iparvállalat a legjobb hírnevű nagyipari vállalkozások között foglalja el a több mint hat évtizedes, mindenkor a magyar ipar és kereskedelem jó hírnevét öregbítő, céltudatos, komoly munkája által elért mai előkelő helyét.

A STÜHMER-márka ma már fogalom s a STÜHMER-csokoládégyár készítményeit nagy előszeretettel s teljes bizalommal vásárolja minden társadalmi osztály, mert azok úgy minőségben, mint külső kiállítás tekintetében nemcsak, hogy teljes sikerrel felveszik a versenyt a legjobb hírvű külföldi gyárak termékeivel, hanem azokat igen sok esetben messze felülmúlják.